

Actuele Motie: Stop de strafbaarstelling van mensen zonder verblijfsstatus, bescherm Utrechtse inwoners.

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op donderdag 29 januari '26,

Concluderende dat:

1. Op 18 december 2025 de Tweede Kamer asielwetsvoorstellen heeft aangenomen, inclusief de novelle die strafbaarstelling mogelijk maakt van mensen zonder verblijfsstatus en hulpverleners, en deze nu bij de Eerste Kamer voorliggen;¹
2. Er naar schatting tussen de 23.000 en 58.000 ongedocumenteerde mensen in Nederland verblijven, vaak in grote steden zoals Utrecht;
3. Criminalisering mensen onder de radar drijft, wat het zicht op deze mensen beperkt en leidt tot stigmatisering en uitsluiting, het vermindert toegang tot noodzakelijke zorg en basisvoorzieningen, en leidt tot grote zorgen bij gemeenten, maatschappelijke organisaties, hulpverleners en kerken;²
4. De Raad van State waarschuwt dat hulpverleners het risico lopen strafbaar te worden gesteld voor het bieden van noodzakelijke hulp;³ en dit risico op basis van andere wetsartikelen ook niet uitgesloten is;
5. Een breed maatschappelijk bondgenootschap, genaamd *Stop de Asielwetten*, van maatschappelijke organisaties, kerken en juridische experts deze wetgeving onmenselijk, onuitvoerbaar en onwenselijk noemt;⁴
6. Strafbaarstelling geen effect heeft op de zogenaamde 'grip op migratie' of vertrekbaarheid; zowel internationale ervaringen als kritiek van politie wijzen op hoge kosten en uitvoeringsproblemen;
7. Het wetsvoorstel onzorgvuldig tot stand is gekomen en strijdig kan zijn met EU-wetgeving;
8. Huidige LVV-rechtszaken de Staat verplichten tot opvang via gemeenten;⁵
9. De Raad van de Europese Unie instemt met een terugkeervoorstel, waardoor huiszoeken en invallen bij particulieren, kerken, NGO's zoals het Leger des Heils en andere veilige opvangplekken mogelijk worden;⁶

¹https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/36704_asielnoodmaatregelenwet?df1=vgi8ggaw8fs6#:~:text=Volgens%20het%20kabinet%20legt%20de,op%20de%20voorzieningen%20in%20Nederland

² https://www.ad.nl/praat-mee/opinie-strafbaar-zonder-papieren-dat-is-een-maatregel-voor-de-buhne~a716df22/?mc_cid=f0fce6df19&mc_eid=ec56fef946

³ <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@154193/w03-25-00303-ii/>

⁴ <https://stopdeasielwetten.nl>

⁵ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBDHA:2024:21814>

⁶ <https://picum.org/blog/return-regulation-jha-council-to-endorse-police-raids-of-private-homes-to-search-for-migrants/>
<https://www.nd.nl/opinie/opinie/1303117/amerikaanse-toestanden-zijn-hier-ook-denkbaar-met-het-strengs#closemodal>

Overwegende dat:

1. Utrecht een Mensenrechtenstad is waar ieder mens waardevol is en recht heeft op menselijke waardigheid en rechtsbescherming, ongeacht de verblijfsstatus en de raad zich daarvoor inspant;⁷
2. Strafbaarstelling de zorgplicht van Utrecht voor haar inwoners ondermijnt, ongedocumenteerden mensen hun menselijke waardigheid en grondrechten ontzegt, noodzakelijke hulp ontmoedigt en maatschappelijke problemen vergroot;
3. Het bieden van hulp aan mensen in nood nooit strafbaar mag worden gesteld, omdat elk mens telt;
4. Het absoluut onaanvaardbaar is dat zorg-, onderwijs- of andere publieke instanties door onduidelijke wetgeving ongedocumenteerde mensen (gedwongen) gaan 'aangeven' bij de politie;
5. De LVV-keten/bed-bad-brood-regeling, door maatwerk, opvang en samenwerking tussen gemeente, Rijk en maatschappelijke partners bewezen effectief en humaan functioneert en deze aanpak van legalisering, doormigratie en terugkeer landelijk steun en voortzetting verdient.⁸
6. Mogelijke invallen in de Utrechtse opvangketen van ongedocumenteerde mensen in strijd zijn met Utrechts beleid, bestaande LVV-jurisprudentie, de kabinetsbelofte om niet "op ongedocumenteerden te jagen" en de Eerste Kamer-constatering dat "hulp, inclusief de bed-bad-broodregeling, niet strafbaar is".
7. Zowel de voorliggende asielwetgeving, het Migratiepact, de voorgestelde Terugkeerverordening als de wijzigingen van de Vreemdelingenwet directe gevolgen hebben voor het medebewind en de autonomie van gemeenten en deze zorgvuldig moeten worden meegewogen;

Verzoekt het college:

1. Zich, samen met de VNG, de G4 en andere landelijke partners, krachtig uit te spreken richting de Eerste Kamer en formerende partijen tegen strafbaarstelling illegaliteit, met nadruk op de onuitvoerbaarheid en onwenselijkheid daarvan;
2. Te benadrukken dat hulpverleners nooit strafbaar mag worden en dat rechtsbescherming van ongedocumenteerde mensen en hulpverleners noodzakelijk is;
3. In te zetten op landelijke uitrol van de LVV-opvang/bed-bad-brood-regeling, een bestendige oplossing voor mensen zonder verblijfsstatus;
4. In samenspraak met de VNG en ketenpartners lokale maatregelen te ontwikkelen en alles in het werk te stellen om de humanitaire en rechtsstatelijke impact van de asielwetten, de strafbaarstelling en de EU-terugkeerwetgeving zoveel als mogelijk te beperken;
5. De raad te informeren over de stand van zaken in het derde kwartaal van dit jaar, of eerder als er belangrijke nieuwe informatie is.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingediend door:

- Kirsten Alblas, ChristenUnie
- Pepijn Zwanenberg, LINK
- Ruud Maas, Volt
- Ruben Snijder, Student&Starter
- Hester Assen, Partij van de Arbeid
- Venita Dada-Anthonij, D66
- Louise de Vries, Partij voor de Dieren
- Melody Deldjou Fard, GroenLinks
- Gert Dijkstra, EenUtrecht
- Stevie Nolten, BIJ1
- Mahmut Sungur, DENK
- Victor Paalman, Horizon

⁷ Zie [SV 2024 nr. 197 Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk \(met antwoord\)](#), [M424 Voorbereiding op lokale gevolgen van het EU Migratie- en Asielpact 2026](#) M400 Verzet tegen de asielwet, [M376 Op weg naar Utrecht als Vrijhavenstad, luist nu!](#)

⁸ <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3223/3287-eindevaluatie-landelijke-vreemdelingenvoorziening-volledige-tekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y>